

Sivistysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustilain muuttamisesta

HE 249 / 2020 vp / asiantuntijapyyntö

Suomen Vanhempainliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi liittyen varhaiskasvatustilain muuttamiseen

Taustaa

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatustilain. Esitys tarkentaisi päiväkodin henkilöstön mitoitukselta poikkeamisen alaa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös varhaiskasvatustilainhenkilöstöön kuuluvan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatustilain toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Ilmoitusvelvollisuus koskisi varhaiskasvatustilain soveltamisalaan kuuluvaa julkista ja yksityistä toimintaa.

Keskeiset ehdotukset

36 § Päiväkodin henkilöstön mitoitukselta poikkeaminen

Vanhempainliitto kannattaa lisäystä, joka tarkentaisi mitoitukselta poikkeamisen alaa. Pykälään lisättäisiin uusi momentti siitä, että henkilömitoitukselta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Uuden momentin myötä pykälän soveltaminen täsmentyy ja turvaa paremmin henkilöstön mitoituksen toteutumisen.

Riittävä henkilökunnan määrä on yksi tärkeimpiä varhaiskasvatustilain laadun osatekijöitä koulutetun ja osaavan henkilöstön ohella. Henkilöstön riittämätön määrä varhaiskasvatustilain on yksi vanhempien suurimmista huolista.

Vanhempainliitto kannattaa esitysluonnoksessa yhtenä vaihtoehtona esille nostettua osapäiväisen varhaiskasvatustilain suhdeluvun (1/13) poistamista. Tätä suhdelukua on käytännössä erittäin hankala soveltaa, koska samaa varhaiskasvatustilainpaikkaa käytetään tosiasiallisesti harvoin vuorotellen. Osapäiväiset lapset ovat usein samanaikaisesti paikalla, eikä henkilömitoitustilain näin ollen käytännössä toteudu.

57 a § Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Ehdotuksessa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi varhaiskasvatustilain henkilökunnan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatustilain kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta (57 a §).

Varhaiskasvatustilain henkilökunnan toimenpiteet havaitsemansa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhasta on kirjattu selkeästi ja on tärkeää, että ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti. Erityisen tärkeä on maininta siitä,

että ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia. Henkilökunnan on tärkeää saada tietoa ilmoitusvelvollisuudesta ja siitä, kuinka ilmoitus tehdään. Lakiehdotuksessa on kuvattu selkeästi sitä, mitä ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuluvalle epäkohdalla tarkoitettaisiin. On tärkeää korostaa sitä, että ilmoitusvelvollisuus koskee epäkohtia, jotka kohdistuvat suoraan lapsen varhaiskasvatukseen.

Ilmoitusvelvollisuus ennakoivana varhaiskasvatuksen valvonnan keinona turvaa lapsen oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Se on tärkeä myös lapsen oikeuksien ja lapsen edun ensisijaisuuden näkökulmasta. Vanhempainliitto haluaa kuitenkin muistuttaa, että viimesijassa päiväkodin johtamis- ja toimintakulttuuri vaikuttaa siihen, tehdäänkö ilmoituksia lain kirjauksen mukaisesti.

57 b § Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä ilmoituksen johdosta. Pykälässä on kuvattu selkeästi toimenpiteet, joiden mukaan edetään. Pidämme hyvänä sitä, että havaitut epäkohdat pyritään selvittämään ensisijaisesti varhaiskasvatyksikössä.

Esitetyn 57 b §:n 6 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta tiedottaa lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa varhaiskasvatustoiminnassa tapahtuneista muutoksista tietyissä tilanteissa. Jos varhaiskasvatustoimintaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi muutetaan ja muutoksella on erityistä merkitystä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, on toiminnan muutoksesta ilmoitettava muutoksen kohteena olevan lapsen vanhemmalle tai muulle huoltajalle. Vanhemmalle tai muulle huoltajalle tulisi näin ollen ilmoittaa ainoastaan toiminnan muutoksista. Rajaus on mielestämme hyvä. On tärkeää, että vanhemmalle tai huoltajalle ilmoitetaan varhaiskasvatukseen tehtävistä toiminnan muutoksista mahdollisimman pian ja selkeästi. Tiivis yhteydenpito ja yhteistyö päiväkodin ja kotien välillä vahvistaa luottamusta ja turvaa lasten hyvää kasvua ja kehitystä.

Lopuksi

Vaikka Suomen Vanhempainliitto näkee, että lakiesitys on oikean suuntainen ja pidämme vaikutuksia varhaiskasvatuksessa olevien lasten näkökulmasta positiivisina, on sen toteuttamisessa myös haasteita. Varhaiskasvatukseen on vaikeata saada pätevää ja pysyvää henkilökuntaa, myös sijaisten saamisessa on ongelmia. Henkilömitoituksen täsmentäminen ei tuo alalle yhtään uutta ammattilaista. On siis tärkeää tehdä toimenpiteitä myös sen suhteen, että varhaiskasvatuksen järjestäjien ja tuottajien saatavilla on riittävästi koulutettua henkilökuntaa. Yhtä lailla tärkeää on tehdä toimenpiteitä sen suhteen, että koulutetut ammattilaiset pysyvät alalla. Vanhempien näkökulmasta pätevä ja sitoutunut henkilökunta on yksi keskeisimpiä varhaiskasvatuksen laadun takeita.

Hallituksen tavoitteena on varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen. Tämä edellyttää vahvaa panostamista laatuun. Varhaiskasvatuksen laatu ja saatavuus vaikuttavat vanhempien ja muiden huoltajien päätöksiin lasten varhaiskasvatukseen osallistumisesta.

Helsingissä 19.2.2021

Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf

Ulla Siimes

toiminnanjohtaja

Merja Korhonen

varhaiskasvatuksen asiantuntija

